

बारपाकीले विस्तर नसकेका भूकम्प

प्रतीक्षा आले

गोरखा, १२ बैशाख/रामस

गोरखा बारपाकी ६२ वर्षीया धनमाया गुरुडलाई १० वर्षीयता वैशाख १२ कहिले पनि नआओसु जस्तो लाछ।

बारपाकलाई केन्द्रविन्दु बनाएर २०७२ बैशाख १२ मा गएको भूकम्पमा उहाँलाई आफ्नो सात वर्षीया भद्रैनी गुमाएको कुराले सधैं पिरोल्छ। गहरिए औंसु पारेर धनमाया भनुहुन्छ, “न्यास्तो लागेर माझीबाट भद्रैनी घर त्याएको थिए। त्यही दिन भूकम्प आउपरेको। आँगनमा खेलीरहेकी भद्रैनी घर भक्तिएर लायो। भद्रैनी भूकम्पमा पर्नुको दोषी म आफै हो जस्तो लाछ।” धनमाया जस्तै भूकम्पमा आफ्नत गुमाउने बारपाकावासीको पीडा उत्तै छ। धैरेले परिवरका सदस्य गुमाउपर्यो भने कैति थाइ भएर जीवनभर अशक्त बन्नुपरेको छ। ३४ वर्षीय डोलमाया घलेले पनि त्यस दिनलाई विस्तर सक्तुभएको छैन। “आकास गर्जदा अफै पनि डर लाछ। गाउँमा दूल्हूलो गाडी आउँदा पनि भूकम्प नै आएजस्तो लाछ। मुटु नै चिसो बनाउँछ,” उहाँ भनुहुन्छ। “भूकम्पले

बारपाकीहरुको मानसिकतामा दूलो धक्का पुगेको छ। वैशाख १२ पछि गएका पटकपटकका परकम्प र पछिलो समय देशका विभिन्न ठाउँमा गएका भूकम्पका कारण ७७ वर्षीया व्याली घलेलाई फेरि पनि पहिलेकै जस्तो दूलै भूकम्पले आउने हो कि भन्ने पिरले सधैं जसो सताउँछ। दूलो जनधनको क्षति गर्नेगाई वैशाख १२ गते भूकम्प गएको १० वर्ष बित्तिसकेछु, घलेले भनुभयो। स्थानीय अर्की ५५ वर्षीय कमला गुरुडले २०७२ बैशाख १२ गते सम्भैदै भनुहुन्छ, “हामी त बारीमा काम गर्दै थिएँ। एकाकासी जमिन हल्लियो, एकाएक घरहरु मृत्यु भएको थियो भने भण्डै एक हजार ५०० निजी घरमा

मुस्लोले ढाकियो।” भूकम्पका कारण आफूहरुको मानसिकतामा दूलो चोट पुगेको गुरुड बताउनुहुन्छ। “अहिले त नयाँ घर पनि बनाइसक्के,” उहाँले भनुभयो, “तर, त्यो दिन सम्भैदा यो अवस्थासम्म आइपुछु जस्तो लागेको थिएन।”

वैशाख १२ को भूकम्पले गोरखालगायत विभिन्न जिल्लामा दूलो धनजनको क्षति पुच्याएको थियो। २०७२ बैशाख १२ गते ११ बजेर ५६ मिनेटमा बारपाक केन्द्रविन्दु बनाएर गएको विनाशकारी भूकम्पमा परम्परागत दुङ्गाको छानो र माटोले बनेको घरको मौलिकताको सद्विहार र सिमेन्टबाट आयुरिक विनाशकारी भूकम्पमा ज्यामा गुमाउनेहरुले समर्पणमा भूकम्प गएको मिति र समयसमेत उल्लेख गरेर स्मृति सम्पर्क निर्माण भएको छ। पुनः निर्माण गर्दा विगतमा परम्परागत दुङ्गाको छानो र माटोले बनेको घरको मौलिकताको सद्विहार र सिमेन्टबाट आयुरिक विनाशकारी भूकम्पमा ज्यामा गुमाउनेहरुले समर्पणमा भूकम्प गएको मिति र समयसमेत उल्लेख गरेर स्मृति सम्पर्क निर्माण भएको छ।

घारीकुलो टोल विकास सस्थाका अध्यक्ष गोविन्द गिरि, २३ औं पटकका रक्तदाता दीपेन्द्र पौडेल, सहकारीका ब्यवस्थापक दिपक लामिछाने सहितले शुभकामना व्यक्त गरेका थिए। कल्पना पौडेलको सम्मोजनमा संचालित कार्यक्रमको संचालन संचिव पवित्रा सुबेदी भण्डारी र स्वागत कोषाध्यक्ष दिपेन्द्र पौडेलले गर्नुभएको थियो।

स्याद्जामा अवैध सामाग्री बरामद

पोखरापत्र संवाददाता

गोरखा, १२ बैशाख

सिद्धार्थ राजमार्ग अन्तर्गत बुटवलबाट पोखरा तर्फ लैजाउदे गरेको अवैध सामाग्री प्रहरीले बरामद गरेको छ।

लु २ ख १९२१ नम्वरको मिनि टक्का बिल नभएको खाद्य सामाग्री पोखरा लैजाउदे गर्दा जिल्ला प्रहरी कार्यालय स्याद्जामा नियन्त्रणमा लिएर सामाग्री बरामद गरेको हो। जिल्ला प्रहरी कार्यालय स्याद्जामा कुचाना अधिकारी

प्रहरी नायव उपरीक्षक हरीप्रसाद पौडेलका अनुसार दुई प्रदेशको सिमा क्षेत्र स्याद्जामा गल्याड नगरपालिका १ स्थित राष्ट्रीय रहेको प्रहरीले चेकजाँच गर्ने क्रममा बिल नभएको अवैध सामाग्री फेला परेको थियो। बिल नभएको अवैध चिनी ५० केजीका २१० बोरा, भुजा ५ केजीका ३९ बोरा र केराउ ३० केजीका १८ बोरा प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएर सामाग्री बरामद गरेको छ। ट्रक चालक रुपदेवी

जिल्ला मुद्योधन गाउपालिका ३ बस्ने २४ वर्षीय बसन्त परियार,

सहचालक पाल्पा नैनादेवी छहरा गाउँपालिका ४ बस्ने ४० वर्षीय सुमन विक र रुपदेही जिल्ला

सियारी गाउँपालिका ६ बस्ने २३ वर्षीय दिप्सन सुनारलाई

प्रहरीले प्रकाउ गरी आवश्यक कारबाहीका लागि राजस्व अनुसन्धान कार्यालय बुटवल

पठाएको सूचना अधिकारी प्रहरी नायव उपरीक्षक पौडेलले बताए।

सिद्धार्थ राजमार्ग अन्तर्गत गण्डकी प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशको

सिमा राम्दीमा बसेको प्रहरीले चेकपोस्टले बिहान नियन्त्रणमा लिएको थियो। बजारमा राजस्व छली गरेर सामाग्रीहरु आउन थालेको थन्थ प्रहरीले थाहा पाएपछि चेकजाँचमा सक्रियता बढाएको डिएसपी पौडेलले बताए। प्रहरीले बरामद गरेको सामाग्रीको बजार होलसेल मुल्य ११ लाख २२ हजार ९ सय ९० रहेको छ। जस्ता १० लाख ५० हजार, भुजा १८ हजार ९ सय ९० र केराउ ५४ हजार होलसेल मुल्य रहेको छ। यसी तुलो रकम बराबरको सामाग्रीको बिल नै नबनाई अवैध तवरबाट पोखरा लैजाउदे गरेको अवस्थामा नियन्त्रणमा परेको छ।

हरिसिद्धि भविश्यताणी केन्द्र

पोखरा-१६, जोगिमणीमार्ग, मोबाइल: ९८५६०२०५८६

चिना, टिप, हस्तरेखा, आखत, माटो हेर्नको लागि सम्भन्होस्।

सम्भौताको सात वर्षसम्म फिर्मा पुल नबनेपछि ठेका तोडियो

पोखरापत्र संवाददाता

गोरखा, १२ बैशाख

प्रतीक्षा आले पोखरा महानगरपालिका-४ र ५ जोड्नेगरी फिर्मेखोलामा निर्माण गर्ने गरिएको पुलको ठेका सम्भौता तोडिएको छ। सडक डिभिजन कार्यालय पोखराले सो पुल निर्माणका लागि विसं २०७५ असोजमा ठेका सम्भौता गरेकामा निर्माण कम्पनीले काम सम्पन्न नगरेको र दोखाएपछि कार्यालयले ठेका सम्भौता तोडेको हो।

पुल निर्माणको ठेका सात वर्षसम्म फिर्मा पुल नबनेत गरिएको थिए।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ। “सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ दफा ५९ (८) र ठेका सम्भौता कार्यालयले ठेका सम्भौता तोडेको हो।

पुल निर्माणको ठेका सात वर्षसम्म फिर्मा पुल नबनेत गरिएको थिए।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

साथै कार्यालयले सो पुलको निर्माण कम्पनी शान्तिआरोग्य जेभीलाई कालोसूचीमा राख्न फिरारिस गरेको छ।

बारपाकवासी भन्छन् 'भूकम्पपछि गाउँको मौलिक चिनारी बचाउन सकिएन'

दीपक श्रेष्ठ

गोरखा, १२ बैशाख/रासस

गोरखा भूकम्पको 'इपिसेन्टर' गोरखाको बारपाक गाउँ वीरताको गाथा कोरिएको ऐतिहासिक एवं पर्यटकीय गाउँ हो। जगदीर छानोसम्म दुङ्गा र काठबाट बनेका एकै स्वरूपमा जोडिएर रहेका एक हजार ३०० भन्दा बढी घर बारपाकको अर्को छुट्टे मौलिकता र चिनारी थियो।

विक्रम संवत् २०८२ बैशाख

१२ गते बिहान ११ बजेर ५६ मिनेटमा गएको ७ दशमलव ८ म्यानेच्युद्धको भूकम्पले पर्यटकीय सुन्दर गाउँ बारपाक क्षणभरमा तहसनहस बन्यो। गाउँका कुनै घर बाँकी रहेनन्। भूकम्पबाट बारपाक गाउँमा मात्रै ७२ जनाले ज्यान गुणाए। भूकम्प गएको आज १० वर्ष पूरा भएको छ। युनिमार्ण सकिएसँगै बारपाकवासीले भूकम्पको पीडा पनि भूत्तै गएका छन्। पुराना शैलीमा घर नबने पनि बारपाक गाउँमा आधुनिक शैलीका घर बनिसकेका छन्। अर्थात् भूकम्पपछिको पुनः निर्माण लाभामा सकिएको छ। भूकम्पपछि बारपाकमा अहिले एक हजार ४५० भन्दा बढी घर पुनः निर्माण भइसकेका छन्। "परम्परागत शैलीका घर त बनाइनन् तर आधुनिक शैलीका घर लगभग बनिसकेका छन्," स्थानीयवासी सुशीला घलेले भन्नुभयो, "भूकम्पको एकै भइकाबाट दूलो क्षर्त व्याहेरेका बारपाकीले फेरि पुराने शैलीको दुङ्गेदुङ्गा र काठले बनेका परम्परागत मौलिकता बोकेका घर बनाउने आँठ भने गर्न सकेनन्।"

भूकम्पपछिको पुनःनिर्माणले बारपाकको स्वरूप र पहचान बदलिएको छ। एउटा दूलो सुन्दर गाउँ अहिले शहर जस्तै बनेको ह। "हामीलाई बारपाकको चिनारी दिने घर बानाए बस्न मन नभएको होइन," उहाँले भन्नुभयो, "तर सुरक्षित हुँदैन भने अनूभूति

बारपाकीले गेरेपछि आधुनिक शैलीका घर बनाउनुको कुनै विकल्प रहेनन्। बारपाकमा निजी आवास पुनः निर्माण लगभग सकिएको बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका-१, बारपाकका वडाध्यक्ष घनबहादुर घले बताउनुभयो। "भूकम्पपछि यहाँका मौलिक चिनारी भने बचाउन सकिएन," उहाँले भन्नुभयो, "बारपाक त बारपाक नै हो तर पुरानो मौलिक बारपाक होइन, अहिले नैवाँ र आधुनिक बारपाक बन्यो।" पुराना मौलिकता बोकेका घर नबने पनि बारपाकको सुन्दरता भने हराएको छैन। मौलिक पाहिचान बोकेको लाहुरेको गाउँ बारपाकलाई गोरखा भूकम्पपछि 'इपिसेन्टर' बारपाक भनेर पनि चिनिने गरेको छ। यसले बारपाकलाई फरक चिनारी दिएको छ। दोझो विश्वयुद्धमा भिकियोरिया क्रसको उपाधि प्राप्त गर्नुभएका गजे घलेको गाउँ भएकाले बारपाकको इतिहास गर्विलो छ। बुद्ध हिमालको काखमा अवस्थित बारपाकको कला, संस्कृति, परम्परागत रीतिरिवाज, वीरता र प्राकृतिक सौन्दर्यता विश्वासमुचिनाउन पहल गर्नुपर्नेसँगै स्थानीय जोड दिन्छन्। बारपाक केन्द्रियन्दु भए गएको गोरखा भूकम्पबाट गोरखामा मात्र ४७१ जनाले ज्यान गुणाएका थिए। भूकम्पबाट गोरखासहित १४ जिल्ला अतिप्रभावित बने भने देशभरका ३१ जिल्लामा गोरखा भूकम्पले

क्षति पुच्याएको थियो। पर्यटकीय गन्तव्य बन्दै भूकम्पको इपिसेन्टर बारपाक अहिले पुनः निर्माण मात्र भएको छैन। बारपाक घुम आउने पर्यटकलाई लक्षित गरेर बारपाक गाउँभित्रै आकर्षक आन्तरिक पर्यटकीय गन्तव्य थर्पिंदै गएका छन्। गाउँपालिकाको पहलमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई बारपाकतर्फ लोभ्याउन नयाँनयाँ घुम लायक गन्तव्यको विकास गर्न थालिएको गाउँपालिकाका अध्यक्ष विष्णुप्रसाद भट्टुले जानकारी दिनुभयो। अब बारपाक घुम आउने पर्यटकले बारपाकभित्रै कलात्मक 'बुद्ध पार्क' पनि घुम पाउनेछन्। बारपाकस्थित ताकलेनान डाँडामा करिब ४५ लाखको लागतमा निर्माण गरिएको 'बुद्ध पार्क' आवास र अस्थायी विष्णुप्रसाद भट्टुले जानकारी दिनुभयो। अहिले बारपाकमा पर्यटक भुलाउने प्रमुख गन्तव्य बन्दै गएको छ। उक्त उद्यानमा बारपाकको परम्परा, इतिहास, कला र संस्कृति भल्काइएको छ। बारपाकको सिङ्गो दृश्य देख्न सकिने स्थानमा निर्माण गरिएको 'बुद्ध पार्क' मा करिब पाँच फिट अल्लो बुद्धको मूर्ति आकर्षक ढाङ्ले राखिएको छ। त्यस्तै उद्यानमा बौद्ध धर्म, संस्कृति भल्को खालका मानीलगायतका सामग्री पनि रहेका छन्। भूकम्पपछि सिङ्गो गाउँलाई एकै ठाउँबाट दुश्यावलोकनका लागि गाउँपालिकाले निर्माण गरेको 'भू

तावर' बारपाकको अर्को आकर्षक गन्तव्य हो। त्यस्तै भूकम्पमा ज्यान गुमाएको सम्झनामा निर्माण भइहेको भूकम्प स्मृति उद्यानको काम लगभग अन्तिम चरणमा रहेको अध्यक्ष भट्टुले जानकारी दिनुभयो। "सङ्गीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ पोखरामार्फत निर्माण भइहेको स्मृति उद्यानको थोरै मात्र काम बाँकी छ," उहाँले भन्नुभयो, "स्मृति उद्यानले बारपाकमा पर्यटकको आकर्षण अफै बढ्ने विश्वास छ।" उद्यान निर्माण गर्ने रु९५ करोड ५१ लाख ७५ हजारमा सम्भूता भएको छ।

अध्यक्ष भट्टुले बारपाक गाउँ अहिले पहाडको शहरका रुपमा स्थापित हुँदै गएको बताउनुभयो। "इपिसेन्टर हेर्ने र धुमका लागि देख भित्रका मात्र होइन बाहिरबाट पनि थ्रै पर्यटक बारपाक आउन थालेका छन्," उहाँले भन्नुभयो, "भूकम्पले थलिएको बारपाक अब त्रिसकेको छ।"

गैङ्गाऊँका दिलत परिवार अफै अस्थायी ठारहामा

जिल्लाभित्र भूकम्पले क्षति पुच्याएका अधिकांश निजी आवास, सरकारी तथा गैङ्गासारकी कार्यालय एवं पुरातात्विक भवन पुनःनिर्माणको काम सम्पन्न भइसकेको भए पनि इपिसेन्टर बारपाकको दिलत बस्तीका केही भूकम्पपीडित भने अफै अस्थायी ठारहामा छन्। घर बनाउन जग्गा नपाउँदा भूकम्पको १० वर्षसम्म पनि दीलत समुदाय अस्थायी ठारहामा विष्णुप्रसाद भट्टुले जानकारी दिनुभयो। अब बारपाक घुम आउने पर्यटकले बारपाकभित्रै कलात्मक 'बुद्ध पार्क' पनि घुम पाउनेछन्। बारपाकस्थित ताकलेनान डाँडामा करिब ४५ लाखको लागतमा निर्माण गरिएको 'बुद्ध पार्क' मा करिब पाँच फिट अल्लो बुद्धको मूर्ति आकर्षक ढाङ्ले राखिएको छ। त्यस्तै उद्यानमा बौद्ध धर्म, संस्कृति भल्को खालका मानीलगायतका सामग्री पनि रहेका छन्। उनीहुरु अहिले सरकारी भन्नाइ छ। उनीहुरु अहिले बारपाक आवास गराइएको छ।

उहाँले जनप्रतिनिधिसँगको अध्यक्ष भट्टुले गरेको छ।

जिल्लाभित्र भूकम्पले क्षति पुच्याएका अधिकांश निजी आवास, सरकारी तथा गैङ्गासारकी कार्यालय एवं पुरातात्विक भवन पुनःनिर्माणको काम सम्पन्न भइसकेको भए पनि इपिसेन्टर बारपाकको दिलत बस्तीका केही भूकम्पपीडित भने अफै अस्थायी ठारहामा छन्। घर बनाउन जग्गा नपाउँदा भूकम्पको १० वर्षसम्म पनि दीलत समुदाय अस्थायी ठारहामा विष्णुप्रसाद भट्टुले जानकारी दिनुभयो। अब बारपाक घुम आउने पर्यटकले बारपाकभित्रै कलात्मक 'बुद्ध पार्क' पनि घुम पाउनेछन्। बारपाकस्थित ताकलेनान डाँडामा करिब ४५ लाखको लागतमा निर्माण गरिएको 'बुद्ध पार्क' मा करिब पाँच फिट अल्लो बुद्धको मूर्ति आकर्षक ढाङ्ले राखिएको छ। त्यस्तै उद्यानमा बौद्ध धर्म, संस्कृति भल्को खालका मानीलगायतका सामग्री पनि रहेका छन्। उनीहुरु अहिले बारपाक आवास गराइएको छ।

उहाँले जनप्रतिनिधिसँगको अध्यक्ष भट्टुले गरेको छ।

स्वस्थ जिवनको लागि "योग तथा ध्यान"

पोखरापत्र संचारदाता

पोखरा, १२ बैशाख

पोखरा आदर्श सेकेन्डरी स्कूलको आयोजनामा एक दिने "योग तथा ध्यान" कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।

उक्त कार्यक्रममा जीवन विज्ञानका प्रशिक्षक बौद्धेलद्वारा जीवन विज्ञान सम्बन्धी विभिन्न किसिमका डेमोहरू प्रस्तुत गरी ध्यान, योग र प्रणायामका सुत्रहरू पनि प्रस्तुत गरिएको थियो। पौदेलद्वारा याम, नियम, आसन, प्राणायाम, धारणा, ध्यान, समाधि र त्याग जस्ता योगका प्रकारको जानकारी दिई विद्यार्थीलाई सम्पूर्ण अंग-प्रत्यक्ष तथा कोषलाई समेत प्राणवान् र स्वस्थ बनाउने यस्तो योग अस्थायस्ते मन र इन्द्रीय नियन्त्रण गर्न सहयोग पुर्याउँछ।" त्यस्तै भूमिका लाई योगको अध्यास गराएका थिए। कार्यक्रम कक्षा ११ का विद्यार्थी, शिक्षक कर्मचारी एवम् अध्यक्षमार्फत निर्माण गर्ने सहयोग पुर्याउँछ।" त्यस्तै योगको अध्यासपछि भूमिका लाई योगको अध्यासपछि सामाजिक अध्ययन एवम् जिवनोपयोगी सीप अध्यासपन गराउने कुशल तिमिलसिनाले भने, "आज योगको अध्यासले शरीरिक, मानसिक, बौद्धिक तथा आत्मिक विकासका लागि योगको अध्यासपछि सामाजिक अध्ययन एवम् जिवनोपयोगी सीप अध्यासपन गराउने कुशल तिमिलसिनाले भने, "आज योगको अध्यासले शरीरिक, मानसिक, बौद्धिक तथा आत्मिक विकासका लागि योगको अध्यासपछि सामाजिक अध्ययन एवम् जिवनोपयोगी सीप अध्यासपन गराउने कुशल तिमिलसिनाले भने, "आज योगको अध्यासले शरीरिक, मानसिक, बौद्धिक तथा आत्मिक विकासका लागि योगको अध्यासपछि सामाजिक अध्ययन एवम् जिवनोपयोगी सीप अध्यासपन गराउने कुशल तिमिलसिनाले भने, "आज योगको अध्यासले शरीरिक, मानसिक, बौद्धिक तथा आत्मिक विकासका लागि योगको अध्यासपछि सामाजिक अध्ययन एवम् जिवनोपयोगी सी